

Secció 2: Formació, organització i transmissió del saber a l'Edat mitjana i al Renaixement

Durant la Baixa Edat Mitjana la cultura del saber experimenta en tot l'Occident una profunda transformació que podríem designar amb els termes „vernacularització” i „popularització”.

En el context cristià, durant segles el saber erudit havia estat accessible només a qui dominava el llatí: una elit de lletrats composta majoritàriament pel clergat. A finals del segle XIII aquest monopoli comença a trencar-se lentament amb la formació d'una classe laica alfabetitzada que per raons de prestigi social i cultural aspiren a la instrucció i al saber. A mesura que l'alfabetització progressa i que l'equació fins llavors vigent: *clericus=litteratus*, *laicus=illitteratus*, perd la seva vigència, la divulgació del saber en llengua vernacular cobra protagonisme. A la Corona d'Aragó podem constatar a partir de 1250 una quantitat creixent de textos en llengua romànica que transmeten coneixements científics, mèdics, geogràfics, astronòmics o jurídics, el contingut del trívium, però també doctrines morals i religioses.

De manera anàloga, en el context jueu, dins el qual el llatí mai no havia tingut un paper preeminent, l'àrab perd successivament importància com a llengua científica. La cultura del saber s'expressaria a partir d'aleshores a través de nous llenguatges d'especialitat hebreus, que es basen en part en models bíblics i rabínics. També es pot constatar que una multitud de termes tècnics de les llengües romàniques s'incorpora en textos de grafia hebreaica.

Fa unes dues dècades hom va començar a estudiar de manera sistemàtica la cultura del saber a la Corona d'Aragó durant l'Edat Mitjana i el Renaixement i molts dels textos rellevants han estat editats (pel que fa a l'àrea del saber mèdic, dels *scientiae naturales* i dels *artes mechanicae* destaca la labor del grup de recerca „sciència. cat”, dirigit per Lluís Cifuentes i Antònia Carré; quant al saber poeològic, cal esmentar els treballs i edicions del projecte *Mimesi*, sota la direcció de Josep Solervicens).

En aquesta secció volem centrar-nos en les representacions textuais d'aquestes cultures del saber (primordialment en llengua romànica), des d'una perspectiva comparatista també podran ser inclosos textos en llatí, hebreu o àrab). D'una banda, a nivell teòric, estudiarem l'efecte que té aquesta popularització sobre la formació, l'organització i la transmissió dels diferents tipus de saber (i els seus discursos respectius). D'altra banda, analitzarem alguns exemples de 'textos de saber' des d'una perspectiva filològica, literària i/o històrica.

Possibles temes de comunicació:

- A partir de quin moment podríem parlar de l'existència de llenguatges d'especialitat en català i com aquests haurien de ser descrits (en analogia o en contrast amb els models anteriors)?
- De quina manera es representa el saber en textos de divulgació? Segon quins criteris organitzen aquests textos els diferents continguts i arguments?
- Quina relació tenen les traduccions catalanes de textos científics amb el seus originals llatins (àrabs, hebreus)? Es desenvolupen nous procediments i gèneres literaris per a la divulgació del saber als països de parla catalana?

Coordinació: Isabel Müller (Bochum), Frank Savelsberg (Göttingen)

Isabel.Mueller@rub.de

frank.savelsberg@phil.uni-goettingen.de